

Tiskovna konferenca ZSSS, 16. 1. 2019

SPOROČILA ZSSS NA PODROČJU POKLICNIH BOLEZNI

V Evropski uniji letno umre 3700 delavcev zaradi nezgod pri delu in 200.000 delavcev zaradi poklicnih bolezni. Več kot 100.000 letno jih umre za poklicnim rakom, kar je 20-krat več kot zaradi nezgod pri delu. Enaka razmerja brez dvoma veljajo tudi za Slovenijo. Žal obseg poklicnega obolevanja in umiranja po osamosvojitvi Slovenije ostaja zakrit že 29. leto zapored.

Poklicne bolezni so pomemben kazalec negativnega zdravja delavcev v zvezi z delom. Če se pravočasno izvedejo preventivni ukrepi, se poklicne bolezni lahko povsem preprečijo.

Odkrivanje poklicnih bolezni v Sloveniji je po letu 1990 zastalo, saj nimamo določenega postopka za verifikacijo poklicnih bolezni. Od leta 1998 se odkrivajo in priznavajo le poklicne bolezni, povzročene z azbestom.

Prave razsežnosti problematike poklicnih bolezni v Republiki Sloveniji torej ne poznamo. Obstajajo le zelo pomanjkljivi podatki o incidenci poklicnih bolezni. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije v postopkih ugotavljanja delovne invalidnosti je npr. v letu 2017 priznal 56 poklicnih bolezni, pri čemer na Inšpektorat RS za delo, ki je upravljalec evidence delodajalčevih prijav poklicnih bolezni, ni bila prijavljena niti ena sama poklicna bolezen! Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa ocenjuje, da pa bi jih realno pričakovali letno okrog 800 do 1000.

Od osamosvojitve Slovenije v letu 1991 tudi ni zagotovljena finančna neodvisnost izvajalcev medicine dela od delodajalcev, saj se financirajo po pogodbah z delodajalci. Izvajalci medicine dela na preventivnih zdravstvenih pregledih ne postavljajo sumov na poklicne bolezni, ker so v konfliktu interesov in zato ne ravnajo v skladu z doktrino svoje stroke. Posledično se poklicne bolezni zdravijo kot bolezni izven dela. Oboleli delavci ne morejo uveljaviti višjih pravic, do katerih so upravičeni na podlagi obveznega zdravstvenega in obveznega invalidskega zavarovanja za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni. Enako problematično pa je, da delodajalci zato ne določajo preventivnih ukrepov za preprečevanje poklicnih bolezni.

Večina delodajalcev v svojih listinah »Izjava o varnosti z oceno tveganja« namreč ne oceni tveganja za nastanek poklicnih bolezni. Spletna anketa o poklicnih boleznih pri slovenskih delodajalcih, ki jo je izvedla strokovna služba ZSSS za varnost in zdravje pri delu v aprilu 2018, tako kaže, da v 90 % ocen tveganja ni ocenjeno tveganje za nastanek poklicne bolezni.

ZSSS poziva ministra za zdravje Sama Fakina, da že v letu 2019 izda Pravilnik o poklicnih boleznih. Predlog pravilnika, ki je bil v javni razpravi aprila 2018 in ni bil sprejet zaradi odstopa Cerarjeve vlade, naj dopolni tako, da bo končno določal pravno veljavne in izvedljive postopke postavljanja sumov in verifikacije poklicnih bolezni. Določa naj aktivno vlogo socialnih partnerjev pri določanju seznama poklicnih bolezni v postopku ugotavljanja poklicnih bolezni.

Ministra tudi pozivamo k posodobitvi Pravilnika o preventivnih zdravstvenih pregledih delavcev (UL RS 87/02, 29/03, 124/06, 43/11). Novela naj zagotovi spremljanje njihovih rezultatov na nacionalni ravni in naj zadolži izvajalce medicine dela, da obvezno pripravijo za delodajalca poročila o zdravstvenem stanju zaposlenih in spremembah tega stanja kot podlago za ocenitev tveganja za poklicne bolezni.

Strokovna služba ZSSS za varnost in zdravje pri delu

<https://zssszaupnikvzd.si/>